

DECIZIE

din 18.12.2008

Monitorul Oficial nr.237-240/16 din 31.12.2008

* * *

Curtea Constituțională în componența:

Dumitru PULBERE - președinte
Alina IANUCENCO - judecător
Victor PUȘCAȘ - judecător
Petru RAILEAN - judecător
Elena SAFALERU - judecător-raportor
Valeria ȘTERBEȚ - judecător

cu participarea grefierului Victoria Botnariuc-Trelea, examinând, în conformitate cu art.44 din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea pentru controlul constituționalității art.25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.29 alin.(1) lit.a) și art.38 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale,

A CONSTATAT:

1. La 14 noiembrie 2008 deputatul în Parlament Dumitru Braghiș a sesizat Curtea Constituțională pentru controlul constituționalității art.25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr.317-XIII din 13 decembrie 1994¹, art.29 alin.(1) lit.a) și art.38 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, adoptat prin Legea nr.502-XIII din 16 iunie 1995².

¹ M.O., 1995, nr.8, art.86.

² M.O., 1995, nr.53-54, art.597.

Normele specificate prevăd organele și persoanele oficiale care au dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

După cum rezultă din sesizare, autorul ei nu este de acord cu lipsa în legile menționate a dispoziției privind dreptul cetățenilor de a sesiza Curtea Constituțională. În opinia sa, normele legale contestate vin în contradicție cu art.20 din Constituție privind accesul liber la justiție.

Supunând sesizarea examinării preliminare, Curtea reține următoarele.

Ținând seama de prevederile art.135 alin.(1) lit.a) și art.140 alin.(1) din Constituție, potrivit cărora obiect al controlului constituționalității îl pot forma numai legile, alte acte normative sau unele părți ale acestora, controlul de constituționalitate în nici un caz nu poate privi omisiuni, în caz contrar Curtea Constituțională s-ar transforma în legislator pozitiv, rol ce revine, prin definiție, Parlamentului, care, prin natura și funcțiile sale, reprezintă unica autoritate legislativă a statului, potrivit art.60 alin.(1) din Constituție.

Curtea menționează că examinarea criticii de neconstituționalitate având drept obiect o omisiune a legiuitorului excede competenței Curții Constituționale, care, potrivit art.31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(3) din Codul jurisdicției constituționale, se pronunță numai asupra problemelor de drept fără a putea modifica sau completa prevederea legală supusă controlului.

Astfel, având în vedere că sesizarea vizează o omisiune a legiuitorului, Curtea Constituțională conchide că aceasta excede competenței sale.

2. În sesizare nu este argumentată legătura causală dintre normele legale contestate și art.20 din Constituție, precum și relația de contrarietate dintre acestea.

Art.20 din Constituție stipulează că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Potrivit art.6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale³, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen

rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

³ Tratatate internaționale, 1998, vol.1, pag.341.

Textele citate garantează prioritar și fără echivoc accesul la justiție, însă nu statuează dreptul nelimitat de a alege instanța competentă, aceasta fiind stabilită de legea fiecărui stat, inclusiv pentru exercitarea căilor de atac.

Potrivit art.114 din Constituție, *justiția* se înfăptuiește în numele legii numai de *instanțele judecătorești*.

După cum a menționat Curtea Constituțională în Hotărîrea nr.16 din 28 mai 1998 „Cu privire la interpretarea art.20 din Constituție”⁴, revizuită prin Hotărîrea nr.39 din 9 iulie 2001⁵, „noțiunea „instanța judecătorească competentă” este lipsită de ambiguitate. Prin această noțiune, fiind raportată la art.114 și art.116 din Constituție și avîndu-se în vedere interpretarea art.114 din Constituție dată de Curtea Constituțională la 23 iunie 1997, se înțelege instanța care are atribuția sau autoritatea legală de a soluționa cauze. Conform art.115 alin.(4) din Constituție, organizarea instanțelor judecătorești, competența acestora și procedura de judecată sînt stabilite prin lege organică”. Curtea Constituțională a constatat că determinarea instanței judecătorești competente, a locului acesteia în ierarhia instanțelor judecătorești, a gradului de jurisdicție și aplicării căilor de atac, stabilirea categoriilor de cauze ce țin sau nu țin de competența instanțelor sînt prerogative exclusive ale legiuitorului.

⁴ M.O., 1998, nr.56-59, art.24.

⁵ M.O., 2001, nr.90-91, art.34.

Curtea Constituțională nu face parte din instanțele judecătorești (art.115 alin.(1) din Constituție).

Art.134 alin.(1) din Constituție, art.1 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională stipulează că Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova, este independentă de orice autoritate publică și se supune numai Constituției.

Competențele Curții Constituționale sînt expres determinate în Constituție și au caracter limitativ.

Astfel, Curtea Constituțională reține că omisiunea din art.25 din Legea nr.317-XIII, art.29 alin.(1) lit.a) și art.38 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, sesizată de autorul sesizării, nu poate fi raportată la art.20 din Constituție.

În concluzie Curtea relevă că sesizarea, fiind lipsită de obiect, nu corespunde art.39 din Codul jurisdicției constituționale.

Pentru considerentele expuse, conducîndu-se după prevederile art.26 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.61 alin.(3) și art.64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Nu se acceptă spre examinare în fond sesizarea deputatului în Parlament Dumitru Braghiș.
2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în “*Monitorul Oficial al Republicii Moldova*”.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Dumitru PULBERE

18 decembrie 2008.